

СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

СИЛАБУС

ШАНОВНІ СТУДЕНТИ!

Диференційна психологія - навчальна дисципліна, що вивчає психологічні особливості особистості в соціумі. Ця наука допомагає знайти відповідь на питання: «Як найбільш продуктивно жити в суспільстві?»

Бажаю Вам натхнення і продуктивного навчання!

НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД, ФАКУЛЬТЕТ, КАФЕДРА

- КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
- ФАКУЛЬТЕТ ТУРИЗМУ, БІЗНЕСУ І ПСИХОЛОГІЇ
- КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ І ТУРИЗМУ

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

освітній рівень	бакалавр
галузь знань	05 соціальні та поведінкові науки
спеціальність	053 психологія
освітня програма	Практична психологія
статус дисципліни	нормативна
мова викладання	українська
семестр	III-IV
навчальний рік	2022-2023
обсяг дисципліни	6 кредитів/ 180 годин, серед них: <ul style="list-style-type: none"> • 38 - лекційних • 44 - семінарських • 98 - самостійна робота
форма контролю	іспит
викладач	ЗІНЧЕНКО Олександр Володимирович, канд. психол. наук, старший викладач https://psy.knlu.edu.ua/vikladachi/
контакти	oleksandr.zinchenko@knlu.edu.ua
дні занять	згідно розкладу занять
консультації	згідно графіку консультацій

СТРУКТУРА СИЛАБУСУ

- АНОТАЦІЯ
- ЦІЛІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ
- ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ
- ПОЛІТИКА КУРСУ
- ВИДИ ЗАНЯТЬ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ
- СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
- ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ
- САМОСТІЙНА РОБОТА
- ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ
- РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

АНОТАЦІЯ

Навчальна дисципліна «**Соціальна психологія**» займає одне з центральних та системоутворюючих місць в системі фахової підготовки здобувача вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія і сприяє формуванню теоретико-методологічного базису професійного світогляду та діяльності фахівця в галузі психології.

Курс передбачає вивчення наукових поглядів щодо закономірностей діяльності та спілкування особистості в групах. Розглядаються загальні питання соціальної психології (особистість, спілкування, група), а також прикладна проблематика науки.

Предметом вивчення дисципліни є теоретико-методичні аспекти теоретико-методичні аспекти поведінки, діяльності і спілкування людей, обумовлених їх включенням в соціальні групи, а також психологічні характеристики цих груп. Лекційне викладення теоретичного матеріалу супроводжується виконанням студентами самостійних завдань, спрямованих на опрацювання літературних джерел і систематизації основного масиву знань, що складають зміст курсу.

ЦІЛІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Соціальна психологія» є формування у студентів системи наукових знань соціокультурних детермінант соціального пізнання і соціальної поведінки, умінь прикладного соціально-психологічного дослідження і впливу на ситуацію соціальної взаємодії..

Оскільки компетентістний підхід в сучасній освіті передбачає результатом навчання формування низки конкретних компетентностей, то згідно ОП «Практична психологія», вивчення даної навчальної дисципліни забезпечує наступні: **інтегральна компетентність** - здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов; **загальні компетентності**: здатність застосовувати знання у

практичних ситуаціях; навички міжособистісної взаємодії; здатність працювати в команді; здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя; *глибоке розуміння етичних норм діяльності та гуманістичних цінностей людства*; **фахові компетентності**: здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології; здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків; здатність дотримуватися норм професійної етики; здатність до особистісної рефлексії в межах професійних компетенцій, розуміння динаміки міжособистісних стосунків та керування ними; *уміти враховувати крос-культурні ментальні та релігійні особливості досліджуваних та клієнтів, а також специфіку семантичної організації їх свідомості, мислення, мови і мовлення; уміти розпізнавати маніпулятивні впливи та протидіяти їм, оцінювати наявність або відсутність факту моральної шкоди.*

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

ЗНАТИ: історію розвитку і становлення соціальної психології як самостійної галузі знань; предмет, завдання, методи соціальної психології; термінологічну базу соціальної психології; орієнтувальну основу аналізу та психологічного впливу на ситуацію спілкування.

УМІТИ: враховувати в діяльності соціально-психологічні і крос-культурні фактори, що впливають на міжособистісне і групове спілкування і взаємодію; аналізувати та прогнозувати поведінку членів малої та великої групи, а також розвиток самих груп; скласти програму оптимізації взаємодії і спілкування в групі з урахуванням конкретної ситуації.

КОМУНІКАЦІЯ: володіти ефективними стратегіями досягнення комунікативних цілей; вміти конструктивно вирішувати конфліктні ситуації.

АВТОНОМНІСТЬ І ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ: здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями

Вивчення дисципліни «Соціальна психологія» забезпечує формування таких програмних результатів навчання:

ПРН 1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПРН 2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПРН 3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПРН 4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПРН 9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПРН 14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості;

ПРН 19. Враховувати ментальні та релігійні особливості досліджуваних та клієнтів у професійні роботи.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАЧА

- ✓ забезпечити викладання навчальної дисципліни згідно робочого плану;
- ✓ дотримуватися норм педагогічної етики, з повагою ставитися до особистості здобувачів;
- ✓ оцінювати навчальні досягнення здобувачів з опорою на визначені критерії для відповідних видів навчальної діяльності (див. система та критерії оцінювання);
- ✓ надавати відповіді на питання студентів щодо змісту курсу та організації навчання;
- ✓ залишатися доступним для комунікації у визначений у силабусі спосіб.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТУДЕНТА

- ✓ виконати навчальну програму курсу в повному обсязі;
- ✓ дотримуватися у спілкуванні норм ділової етики, з повагою ставитися до інших здобувачів і викладача;
- ✓ дотримуватися вимог політики курсу, що відвідування аудиторних зазначені нижче.

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Для оперативної комунікації з викладачем щодо змістовних та організаційних питань з курсу рекомендується користуватись **чатом в системі Teams**. Використання інших засобів комунікації (корпоративна електронна пошта; соціальні мережі Telegram, Viber, що прив'язані до особистого номеру телефону викладача) допускається, але відповідь може бути надана з затримкою.

Перед тим, як надсилати викладачу питання, рекомендується перевірити чи не міститься відповідь на питання в тексті силабусу або серед матеріалів курсу (наприклад, у відповідній команді курсу в системі Teams або на платформі Moodle); звернутися з питанням до одногрупників, які можуть знати необхідну інформацію.

ВІДВІДУВАННЯ І ПРОПУСКИ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Відвідування здобувачами освіти лекційних і семінарських занять є обов'язковою умовою успішного проходження навчальної дисципліни.

Відсутність (з поважної та неповажної причини) на лекційному або семінарському занятті не звільняє від навчальної відповідальності і має бути відпрацьована під час консультаційних годин. Для відпрацювання здобувач освіти має бути готовий до обговорення з викладачем питань пропущеного заняття у формі співбесіди. Здобувач також може отримати індивідуальне письмове завдання з питань пропущеного заняття.

ПЛАГІАТ, АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- ✓ самостійне виконання всіх видів навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю;
- ✓ посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- ✓ надання достовірної інформації про результати власної наукової і творчої діяльності.

ВИДИ ЗАНЯТЬ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- Курс читається у форматі **лекцій**, у яких розкриваються основні питання з кожної теми, і доповнюється проведенням семінарських занять.

Для ефективної роботи під час лекції рекомендується: перед початком лекції ознайомитись з її тематикою (див. тематичний план курсу); пригадати зміст попередньої лекції і встановити зв'язок з новою темою; під час лекції робити конспект (основні тези, найвидатніші факти, різного роду довідки та посилання лектора тощо), намагатися критично осмислювати інформацію, що подається і ставити питання лектору на краще розуміння навчального матеріалу.

- Під час **семінарських занять** поставлені на лекціях питання вивчаються глибше і всебічно, а також аналізується їх значущість для сучасної психологічної науки і можливе практичне застосування засвоєних знань. Заняття проходять у формі вільної дискусії з залученням методу постановки проблемних запитань, націлених на вирішення проблеми або знаходження відповіді на дискусійні питання. Під час семінарського заняття вітається ініціатива студентів у дискусії, їх проактивна позиція.

Для ефективної підготовки до семінарських занять рекомендується: ознайомитись з тематикою і питаннями семінару, а також з рекомендованою до семінару літературою та іншими інформаційними джерелами; студент має бути готовий обговорювати під час семінару всі питання, що визначені до цього заняття у плані (див. тематичний план курсу).

- Згідно робочої програми з навчальної дисципліни «Соціальна психологія», на **самостійну позааудиторну роботу** студента відведено 90 годин. Самостійна робота студентів складається з таких видів роботи: робота з основною та додатковою літературою, з матеріалами інтернету та конспектами лекцій; виконання самостійних завдань різного характеру і рівня складності; підготовка до семінарів та іспитів (заліків) безпосередньо перед ними. Завдання, винесені на самостійну роботу студента, виконуються ним повністю самостійно і у призначений час подаються на перевірку викладачу. Така форма навчання спрямована на покращення та коригування студентом своїх стратегій самостійного здобуття інформації і виявлення її відповідності цілям навчання; покращення навичок самостійного вирішення проблем і прийняття рішень; набуття або переорієнтації індивідуально-соціальних навичок адаптації до різноманіття навчальних ситуацій та ін.

Для ефективної самостійної роботи рекомендується: уважно ознайомитись зі змістом завдання і вимогами до його виконання і оформлення; оцінити обсяг роботи, яку необхідно провести для його виконання; спланувати час і послідовність дій для виконання самостійної роботи; працювати над завданнями послідовно і систематично, з дотриманням визначених термінів.

СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів між видами навчальної діяльності змінюється в залежності від форми підсумкового контролю:

семестр	форма підсумкового контролю	види навчальної діяльності здобувача	максимальна кількість балів
---------	-----------------------------	--------------------------------------	-----------------------------

III	залік	аудиторна та самостійна робота	50
		модульна контрольна робота (МКР)	50
		залік	-
IV	іспит	аудиторна та самостійна робота	50
		модульна контрольна робота (МКР)	20
		іспит	30

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового бала за поточну (аудиторну та самостійну) роботу протягом семестру та рейтингового бала за МКР.

Поточне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється в національній 4-бальній шкалі («5», «4», «3», «2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських занять позначаються «0».

Критерії оцінювання аудиторної роботи студентів (робота під час семінарів та/або практичних занять)

«5»	<i>студент демонструє вільне володіння матеріалом теми семінару; ознайомлений з рекомендованою літературою, вміє самостійно знайти відповідь на проблемні запитання, спираючись на лекційний матеріал та першоджерела; вміє вводити та використовувати власні класифікації, аналізувати, робити власні висновки; здатен встановлювати міждисциплінарні та міжпредметні зв'язки</i>
«4»	<i>студент демонструє достатньо вільне володіння матеріалом теми семінару; ознайомлений з рекомендованою літературою та першоджерелами, відповідь на проблемні запитання знаходить за допомогою викладача, спираючись на лекційний матеріал та вивчення першоджерел; допускає неточності та несуттєві (які кардинально не міняють суть) помилки у визначенні понять та категорій і т.і., але легко усуває їх завдяки додатковим питанням</i>
«3»	<i>студент частково володіє матеріалом теми семінару; репродуктивно відбиває зміст лекційного матеріалу та/або основного підручника; допускає помилки у визначенні понять та категорій і т.і.; нездатний знайти відповідь на проблемні запитання, чи вирішити проблемні завдання</i>
«2»	<i>студент демонструє нездатність розкрити питання семінару; не опанував зміст теми, вкрай слабо знає рекомендовану літературу, не володіє науковими фактами та категоріями, не знає основних закономірностей психічних явищ; показує низький рівень загальногуманітарного та наукового мислення</i>

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів

«5»	<i>робота виконана правильно, повністю і самостійно, відбиває належний рівень знань, та сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані</i>
«4»	<i>робота виконана самостійно, містить несуттєві помилки, відбиває належний рівень знань сформованість практичних навичок; оформлена</i>

	<i>згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані</i>
«3»	<i>робота виконана, але містить помилки, відбиває недостатній рівень знань та недостатню сформованість практичних навичок; оформлення роботи не в повній мірі відповідає вимогам, що висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності дотримані частково</i>
«2»	<i>робота виконана на неприйнятно низькому рівні; оформлення не відповідає вимогам; вимоги академічної доброчесності не дотримані</i>
«0»	<i>робота не виконана</i>

МКР проводиться наприкінці семестру і охоплює весь зміст навчального модуля. МКР оцінюється за 4-бальною шкалою («5», «4», «3», «2»). Трансформація оцінки у рейтинговий бал за МКР проводиться у такий спосіб:

у III семестрі форма підсумкового контролю – ЗАЛК	у IV семестрі форма підсумкового контролю – ІСПИТ
«5» - 50 балів «4» - 40 балів «3» - 30 балів «2» - 20 балів Неявка на МКР – 0 балів	«5» - 20 балів «4» - 16 балів «3» - 12 балів «2» - 8 балів Неявка на МКР – 0 балів

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи студентів

«5»	<i>при виконанні завдання студент демонструє широку обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, дає вірне та коректне визначення основним поняттям і психологічним термінам; вміння самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки</i>
«4»	<i>при виконанні завдання студент показав достатню обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, розуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, але виявляє при цьому недостатнє вміння самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коментарі і висновки</i>
«3»	<i>при виконанні завдання студент показав обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, низьке розуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, труднощі у проведенні аналізу психологічної ситуації або емпіричних даних та формулюванні коректних та вірних коментарів і висновків</i>
«2»	<i>при виконанні завдання студент показав обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, нерозуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, невміння проводити</i>

	<i>аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки</i>
«0»	<i>робота не виконана</i>

Підсумкова оцінка за дисципліну виставляється за наступною схемою:

підсумковий рейтинговий бал	оцінка за шкалою ЄКТС	підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою	
		форма підсумкового контролю – залік	форма підсумкового контролю – іспит
90 – 100	A	зараховано	відмінно
82 – 89	B		добре
75 – 81	C		задовільно
66 – 74	D		
60 – 65	E		
0 – 59	FX	незараховано	незадовільно з можливістю повторного складання

Підсумкова форма контролю у III семестрі – **ЗАЛІК в усній формі.**

Умови допуску до заліку: повне виконання програми курсу та всіх видів робіт, відпрацювання пропущених лекцій і семінарських занять, виконання самостійної роботи, успішне виконання модульної контрольної роботи.

- ✓ Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **60 і вище**, отримують оцінку «зараховано» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.
- ✓ Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **59 і нижче**, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється оцінка «зараховано» в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – E та бал 60. Якщо студент під час заліку отримав оцінку «не зараховано», то йому у відомість обліку успішності виставляється оцінка «не зараховано» в національній шкалі, оцінка FX – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

Критерії оцінювання відповіді на заліку:

критерії оцінювання	шкала оцінювання	
	«зараховано»	«не зараховано»
відповідність відповіді змісту питання	відповідь здобувача повністю відповідає змісту питання. основні проблеми розкриті чітко та в повній мірі	відповідь здобувача лише частково відповідає / не відповідає змісту питання. основні проблеми визначено нечітко / не визначено
повнота і ґрунтовність відповіді	основні питання розкриті повністю і ґрунтовно	основні питання розкриті лише частково і без належної глибини / зовсім не розкриті

термінологічна коректність	здобувач вільно й коректно користується понятійно- категоріальним апаратом дисципліни	здобувач майже не користується професійною термінологією
-------------------------------	--	--

Оцінка «**зараховано**» виставляється за умови, якщо відповідь здобувача в повній мірі відповідає всім зазначеним критеріям. Оцінка «**не зараховано**» виставляється за умови, якщо відповідь здобувача не відповідає хоча б одному із зазначених критеріїв.

Підсумкова форма контролю у IV семестрі – **ІСПИТ в усній формі**. Здобувачі мають дати відповідь на три питання екзаменаційного білету.

Для допуску здобувача вищої освіти до іспиту необхідним є виконання ним вимог навчального плану і графіка навчального процесу, а саме: усі пропущені аудиторні заняття мають бути відпрацьовані, усі види робіт, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані.

Максимальний екзаменаційний бал становить **30**. Викладач оцінює відповідь здобувача на іспиті за 4-бальною шкалою. Отримана оцінка трансформується в **екзаменаційний рейтинговий бал** у такий спосіб:

« відмінно »	– 30 балів
« добре »	– 23 бали
« задовільно »	– 18 балів
« незадовільно »	– 0 балів

Критерії оцінювання усної відповіді здобувача на іспиті:

« відмінно »	повна і правильна відповідь на всі питання екзаменаційного білета, здобувач демонструє знання фактологічного матеріалу, основних теоретичних питань курсу, вичерпно відповідає на додаткові запитання викладача, творчо застосовує теоретичний апарат дисципліни
« добре »	в цілому правильна відповідь на питання екзаменаційного білета, здобувач вміє робити аналіз і висновки, але на додаткові запитання викладача відповідає з деякими неточностями та недоліками
« задовільно »	поверхнева відповідь на питання екзаменаційного білета, здобувач припускається помилок при висвітленні фактологічного матеріалу, частково знає відповідь на запропоновані питання і демонструє наявність окремих елементів самостійного мислення
« незадовільно »	відсутність будь-якої відповіді на теоретичні запитання внаслідок незнання програмного матеріалу

- ✓ Якщо здобувач на іспиті з дисципліни, з якої він мав семестровий рейтинговий бал **менше 42 балів**, отримує **позитивну** екзаменаційну оцінку («відмінно», «добре», «задовільно»), то йому виставляється підсумкова оцінка з дисципліни за національною шкалою **лише «задовільно»**, за шкалою ЄКТС – **Е**, а в екзаменаційній відомості в графі «Підсумковий рейтинговий бал» ставиться **60 балів**.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ

МОДУЛЬ 1. ВСТУП ДО СОЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ. ОСОБИСТІСТЬ У СПІЛКУВАННІ.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ.	години
<p>Лекція 1. Загальні питання соціальної психології</p> <ul style="list-style-type: none"> • Предмет соціальної психології. • Поняття про соціально-психологічну реальність. • Проблематика соціальної психології. • Завдання соціальної психології • Принципи соціальної психології 	2
<p>Семінар 1. Соціальна психологія як наука</p> <ul style="list-style-type: none"> • Структура предмета соціальної психології. • Поняття про соціально-психологічну реальність. • Теоретичні й практичні проблеми соціальної психології. • Завдання соціальної психології • Принципи соціальної психології • Міждисциплінарні зв'язки соціальної психології 	2
<p>Лекція 2. Розвиток соціально-психологічних знань.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Філософський етап розвитку соціальної психології. • Основні аспекти розвитку соціальної психології як самостійної науки. • Основні форми соціально-психологічного знання: психологія народів, психологія мас, психологія інстинктів соціальної поведінки. • Вплив експериментальних досліджень на становлення соціальної психології. • Розвиток вітчизняної соціальної психології 	2
<p>Семінар 2. Історія розвитку соціальної психології</p> <ul style="list-style-type: none"> • Розвиток ідей соціальної психології в Стародавньому світі • Розвиток ідей соціальної психології у Середньовіччя • Розвиток ідей соціальної психології у Новий Час. • Науковий етап розвитку соціальної психології. • Основні форми соціально-психологічного знання. • Основні досягнення вітчизняних вчених у галузі соціальної психології. 	2
<p>Лекція 3. Методологічні й методичні основи соціальної психології.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Методологічні проблеми сучасної соціальної психології. • Класифікація методів соціальної психології. 	2

	<ul style="list-style-type: none"> • Характеристика організаційних методів соціальної психології • Характеристика емпіричних методів соціальної психології. • Характеристика інтерпретаційних методів соціальної психології. • Основні вимоги до проведення соціально-психологічних досліджень 	
	<p>Семінар 3. Методи соціальної психології</p> <ul style="list-style-type: none"> • Поняття про метод, методуку, методологію. • Вимоги до методів у соціальній психології. • Етапи соціально-психологічного дослідження. • Спостереження у соціальній психології. • Експеримент у соціальній психології. • Опитування у соціальній психології. • Особливості реалізації соціометрії та референтометрії. 	2
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ І СПІЛКУВАННЯ		
Лекція 4.	<p>Проблема особистості у соціальній психології</p> <ul style="list-style-type: none"> • Особистість як соціально-психологічний феномен. • Соціальне і біологічне в розвитку особистості. • Індивід, індивідуальність, особистість. • Структура особистості у системі соціальних взаємин. • Статусно-рольові параметри особистості. 	2
	<p>Семінар 4. Соціально-психологічна характеристика особистості</p> <ul style="list-style-type: none"> • Особистість як соціально-психологічний феномен. • Чинники розвитку особистості • Структура особистості. • Авторитет і престиж особистості. • Статус і роль особистості. • Структура соціальної установки. 	2
Лекція 5.	<p>Соціальна установка</p> <ul style="list-style-type: none"> • Проблема соціальної установки в психології. • Структура соціальної установки. • Диспозиційна концепція регуляції соціальної поведінки особистості • Соціальна установка і реальна поведінка. 	2
	<p>Семінар 5. Соціальна установка</p> <ul style="list-style-type: none"> • Проблема соціальної установки в психології. • Сутність та структура соціальної установки. • Емоційний, когнітивний та поведінковий компоненти соціальних установок. • Диспозиційна концепція регуляції соціальної поведінки особистості (В. Ядов). • Мотиви соціальної поведінки. • Соціальна установка і реальна поведінка. • Моделі просоціальної мотивації. 	2

Лекція 6.	Соціалізація особистості <ul style="list-style-type: none"> • <i>Поняття соціалізації у психологічній науці.</i> • <i>Інститути й чинники соціалізації</i> • <i>Етапи й фази соціалізації особистості.</i> 	2
	Семінар 6. Соціалізація особистості. <ul style="list-style-type: none"> • <i>Сутність соціалізації та її стадії.</i> • <i>Адаптація, інтеграція, індивідуалізація особистості.</i> • <i>Чинники соціалізації.</i> • <i>Інститути соціалізації.</i> • <i>Особливості соціалізації представників різних вікових категорій.</i> 	2
Лекція 7.	Місце спілкування у системі відносин людини <ul style="list-style-type: none"> • <i>Спілкування як соціально-психологічне явище.</i> • <i>Особливості й функції спілкування.</i> • <i>Види і рівні спілкування.</i> • <i>Засоби спілкування.</i> • <i>Сторони спілкування.</i> 	2
	Семінар 7. Загальна характеристика феномену спілкування. <ul style="list-style-type: none"> • <i>Підходи до пояснення феномену спілкування у психологічній науці.</i> • <i>Функції спілкування.</i> • <i>Етапи спілкування.</i> • <i>Види спілкування.</i> • <i>Рівні спілкування.</i> • <i>Вербальні й невербальні засоби спілкування.</i> • <i>Комунікативна, перцептивна, інтерактивна сторони спілкування.</i> 	2
Лекція 8.	Соціальна перцепція. <ul style="list-style-type: none"> • <i>Сутність соціальної перцепції</i> • <i>Особливості й функції соціальної перцепції.</i> • <i>Основні механізми й ефекти соціальної перцепції</i> 	2
	Семінар 8-9. Особливості соціальної перцепції. <ul style="list-style-type: none"> • <i>Сутність соціальної перцепції</i> • <i>Особливості й функції соціальної перцепції.</i> • <i>Залежність соціальної перцепції від віку й статі.</i> • <i>Ідентифікація, емпатія, рефлексія як основні механізми взаєморозуміння.</i> • <i>Стереотипізація в соціальній перцепції.</i> • <i>Ефекти соціальної перцепції (новизни, ореолу, первинності, Пігмаліона тощо).</i> 	4
Лекція 9-10.	Маніпуляція у спілкуванні <ul style="list-style-type: none"> • <i>Поняття маніпуляції – сутність, види.</i> • <i>Методи маніпулятивного впливу в міжособистісному спілкуванні.</i> • <i>Психологічний портрет маніпулятора та маніпулятивної мішені.</i> • <i>Соціальні автоматизми Р. Чалдіні</i> • <i>Маніпуляція у різних галузях соціального життя.</i> • <i>Методи протидії маніпулятивному впливу.</i> 	4
	Семінар 10-11. Феномен маніпуляції	2

	<ul style="list-style-type: none"> • Сутність та особливості маніпуляції. • Типи маніпуляторів. • Особистісні риси маніпулятора й жертви маніпуляції. • Методи протидії маніпулятивному впливу. • Соціальні автоматизми Р. Чалдіні • Маніпуляція у різних галузях соціального життя. 	
Лекція 11-12	Конфлікт <ul style="list-style-type: none"> • Загальне поняття конфлікту у соціальній психології. • Види конфліктів. • Етапи розвитку конфлікту. • Шляхи подолання конфлікту • Конфлікт у різних галузях соціального життя. 	4
	Семінар 12-13. Загальна характеристика явища конфлікту. <ul style="list-style-type: none"> • Загальне поняття конфлікту у соціальній психології. • Види конфліктів. • Етапи розвитку конфлікту. • Шляхи подолання конфлікту. • Конфліктогени. • Специфіка конструктивного і деструктивного конфлікту. 	4
	Семінар 14. Конфлікт у різних галузях соціального життя <ul style="list-style-type: none"> • Сімейні конфлікти. • Педагогічні конфлікти. • Трудові конфлікти. 	2
МОДУЛЬ 2. ФЕНОМЕН ГРУПИ У СОЦІАЛЬНІЙ ПСИХОЛОГІЇ ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ МАЛОЇ ГРУПИ.		
Лекція 13.	Проблема групи в соціальній психології <ul style="list-style-type: none"> • Історія досліджень феномену групи. • Основні риси групи. • Класифікація груп. • Стадії розвитку групи. 	2
	Семінар 15. Соціальні групи. <ul style="list-style-type: none"> • Історія досліджень феномену групи. • Основні характеристики групи. • Класифікація груп. • Стадія розвитку групи. • Поняття санкцій та соціального контролю. • Компоненти й умови соціально-психологічного клімату. 	2
Лекція 14.	Мала група як предмет соціально-психологічних досліджень <ul style="list-style-type: none"> • Головні підходи до вивчення малих груп. • Сутністі ознаки малої групи. • Класифікація малих груп. • Структура малої групи. • Мікрогрупи та угруповання. 	2

	<ul style="list-style-type: none"> • Значення різних типів малих груп для детермінації поведінки індивіда. 	
	<ul style="list-style-type: none"> ○ Семінар 16. Характеристика малої групи. • Головні підходи до вивчення малих груп. • Сутності ознаки малої групи. • Класифікація малих груп: первинні та вторинні групи. • Формальні та неформальні групи, групи членства та референтні групи. • Структура малої групи. • Мікрогрупи та угруповання. • Становище індивіда в групі. • Значення різних типів малих груп для детермінації поведінки індивіда. 	2
Лекція 15.	<p>Динамічні процеси у малій групі</p> <ul style="list-style-type: none"> • Явище лідерства у малій групі. • Співвідношення понять "групові норми" та "нормативна лексика". • Дослідження нормативного впливу групової більшості. Феномен групового тиску. • Конформізм та конформність як складові нормативної поведінки в групі. • Процес впливу меншості на групу. • Поняття референтних груп та їх характеристика. 	2
	<p>Семінар 17. Психологічні механізми стосунків у малій групі.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Проблема розвитку і динаміки малої групи. • Явище лідерства у малій групі. • Поняття про «групові норми». • Феномен групового тиску. • Конформізм та конформність. • Процес впливу меншості на групу. 	2
Лекція 16	<p>Організація як предмет соціально-психологічного аналізу</p> <ul style="list-style-type: none"> • Соціальна діяльність як фактор виникнення організації. Систематизація підходів до явища «організація». • Проблема співвідношення формальних і неформальних організацій. • Організація як система і системні ознаки організації. • Поняття «організаційний клімат». • Проблеми дослідження організаційного клімату. 	2
	<p>Семінар 18. Організація як соціально-психологічний феномен</p> <ul style="list-style-type: none"> • Соціальна діяльність як фактор виникнення організації. • Основні підходи до явища «організація». • Організація як система і системні ознаки організації. • Поняття «організаційний клімат». • Проблема управління організацією. 	2

Лекція 17	<p>Психологія міжособистісних відносин</p> <ul style="list-style-type: none"> • Міжособистісні відносини як необхідні умови формування та розвитку особистості. • Відносини як внутрішній компонент взаємодії між людьми. • Емоційний, когнітивний, поведінковий аспекти міжособистісних відносин. • Міжособистісні відносини у групі, колективі як система. • Структура ділових відносин. • Прояви міжособистісних відносин (дружба, симпатія, кохання тощо). 	2
	<p>Семінар 19. Міжособистісні відносини в групі</p> <ul style="list-style-type: none"> • Міжособистісні відносини як необхідні умови формування та розвитку особистості. • Відносини як внутрішній компонент взаємодії між людьми. • Емоційний, когнітивний, поведінковий аспекти міжособистісних відносин. • Міжособистісні відносини у групі, колективі як система. • Структура ділових відносин. • Прояви міжособистісних відносин (дружба, симпатія, кохання тощо). 	2
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. ПСИХОЛОГІЯ ВЕЛИКИХ ГРУП І МАСОВИХ ЯВИЩ.		
Лекція 18	<p>Великі соціальні групи</p> <ul style="list-style-type: none"> • Основні характеристики й критерії великої соціальної групи. • Види великих груп. • Структура та динаміка психологічних процесів у великих соціальних групах. • Психологічні особливості етнічних груп • Особливості кросс-культурної взаємодії 	2
	<p>Семінар 20. Психологічні особливості великих соціальних груп</p> <ul style="list-style-type: none"> • Основні характеристики й критерії великої соціальної групи. • Види великих груп. • Структура та динаміка психологічних процесів у великих соціальних групах. • Психологічні особливості етнічних груп 	2
	<p>Семінар 21. Психологія кросс-культурної взаємодії</p> <ul style="list-style-type: none"> • Психологічні особливості етнічних груп • Кросс-культурна взаємодія як психологічна проблема. • Мова і соціальна категоризація у різних культурах. • Невербальні засоби спілкування у різних культурах. • Емоційна сфера представників різних культур. • Цінності у різних культурах. 	2
Лекція 19	<p>Масові соціально-психологічні явища</p> <p>Поняття про масові соціально-психологічні явища.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Види масових явищ. • Чутки – сутність, структура, види, функції засоби протидії. 	2

<ul style="list-style-type: none"> • <i>Феномен суспільної думки та шляхи його формування.</i> • <i>Психологічні особливості натовпу.</i> • <i>Роль ЗМІ у формуванні суспільної думки</i> 	
<p>Семінар 22. Психологічні особливості масових явищ.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Поняття про масові соціально-психологічні явища..</i> • <i>Види масових явищ – наслідування, зараження, мода, паніка.</i> • <i>Чутки – сутність, структура, види, функції засоби протидії.</i> • <i>Роль ЗМІ у формуванні суспільної думки.</i> • <i>Феномен пропаганди.</i> 	2

САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота виконується у формі написання есе. Кількість самостійних робіт – 2 у першому семестрі, 1 – у другому. Тематика та інструкції виконання робіт розміщені у команді навчальної дисципліни, що створюється у Microsoft Teams.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАЛІКУ

1. Предмет соціальної психології.
2. Напрями та завдання соціальної психології.
3. Методи соціальної психології та особливості їх використання.
4. Феномен соціальної психіки, її структура та функції.
5. Соціальні ролі, їх види.
6. Вплив культури на прояв статевих ролей. Культурна компетентність особистості
7. Рольова поведінка.
8. Рольовий репертуар особистості та фахівця у сфері практичної психології. Рольова компетентність
9. Соціальний статус.
10. Комунікативна сторона спілкування. Види та форми спілкування як комунікативної діяльності у сфері практичної психології.
11. Спілкування в системі міжособистісних і суспільних відносин. Його структура та функції у сфері практичної психології.
12. Комунікативні бар'єри у спілкуванні.
13. Структура і моделі спілкування у сфері практичної психології.
14. Соціально-психологічні механізми спілкування
15. Комунікативна компетентність особистості та фахівця у сфері практичної психології.
16. Особливості взаємодії у соціальній психології.
17. Конфлікт як форма взаємодії.
18. Типові форми поведінки людей у конфліктній ситуації.
19. Міжособистісні конфлікти та способи їх подолання.
20. Пізнання і розуміння людьми один одного як механізми соціальної перцепції (ідентифікація, емпатія, егоцентризм, атракція).
21. Прогнозування поведінки партнера по взаємодії. Каузальна атрибуція
22. Суть феномену соціалізації. Первинна та вторинна соціалізація особистості.
23. Структура соціальної установки.
24. Дії та вчинки як прояв соціального досвіду та установок.
25. Вплив соціального оточення на самосвідомість та установки індивіда.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

1. Виникнення та становлення соціальної психології як галузі знань.
2. Зв'язок соціальної психології з соціальною філософією, мовознавством, етнографією, педагогікою та іншими науками.
3. Предмет соціальної психології.
4. Напрями та завдання соціальної психології.
5. Методи соціальної психології та особливості їх використання.
6. Феномен соціальної психіки, її структура та функції.
7. Емпіричні методи у соціальній психології.
8. Поняття і види соціальних відносин.
9. Сімейні, групові, економічні, політичні та національні відносини.
10. Соціальні ролі, їх види.
11. Вплив культури на прояв статевих ролей. Культурна компетентність особистості.
12. Рольова поведінка.
13. Рольовий репертуар особистості та фахівця у сфері практичної психології. Рольова компетентність
14. Соціальний статус.
15. Комунікативна сторона спілкування. Види та форми спілкування як комунікативної діяльності у сфері практичної психології.
16. Спілкування в системі міжособистісних і суспільних відносин. Його структура та функції у сфері практичної психології.
17. Комунікативні бар'єри у спілкуванні.
18. Стратегії спілкування.
19. Структура і моделі спілкування у сфері практичної психології.
20. Психотехнології успішного спілкування у сфері практичної психології.
21. Спілкування у структурі соціально-професійної діяльності та в системі відносин «клієнт – психолог».
22. Соціально-психологічні механізми спілкування.
23. Комунікативна компетентність особистості та фахівця у сфері практичної психології.
24. Особливості взаємодії у соціальній психології.
25. Зміст та структура взаємодії.
26. Класифікація ситуацій взаємодії.
27. Типи та стилі взаємодії.
28. Статеві та культурні особливості міжособистісної взаємодії.
29. Діяльнісна, організаційна та інтерактивна компетентність у міжособистісній взаємодії.
30. Взаємодія та міжособистісний вплив. Засоби впливу при взаємодії соціального працівника з клієнтом.
31. Конфлікт як форма взаємодії.
32. Типові форми поведінки людей у конфліктній ситуації.
33. Особистісні конфлікти та способи їх подолання.
34. Міжособистісні конфлікти та способи їх подолання.
35. Ділові конфлікти: чинники, розвиток, подолання.
36. Структура, динаміка та функції групового конфлікту.
37. Форми роботи з конфліктами. Конфліктологічна компетентність у сфері практичної психології.
38. Поняття соціальної перцепції.
39. Пізнання і розуміння людьми один одного як механізми соціальної перцепції (ідентифікація, емпатія, егоцентризм, атракція).
40. Прогнозування поведінки партнера по взаємодії. Каузальна атрибуція.
41. Сприймання інших людей. Ефекти сприймання.
42. Загальна характеристика групи. Класифікація груп у соціальній психології.
43. Параметри групи: склад групи, структура групи, система ролей, позиція в групі.
44. Поняття про групову динаміку.

45. Об'єднання малої групи.
46. Груповий тиск. Конформізм.
47. Прийняття групових рішень.
48. Соціальна фасилітація, соціальне гальмування та соціальні лінощі.
49. Керівництво і лідерство. Особливості диференціації лідера та керівника.
50. Теорії лідерства і керівництва.
51. Поняття харизматичного лідера.
52. Керівництво як управлінський феномен.
53. Влада і вплив у процесі керівництва.
54. Сучасні стилі та моделі управління.
55. Поняття великої соціальної групи
56. Класифікація великих соціальних груп.
57. Стихійні групи: натовп, маса, публіка, аудиторія.
58. Соціальні рухи.
59. Психологія великих соціальних груп: інтереси соціальних груп, масовий настрій, традиції, громадська думка.
60. Паніка: причини та наслідки.
61. Чутки та засоби протидії їм.
62. Різновиди етнічних соціальних відносин.
63. Класифікація етнічних спільнот.
64. Структура і зміст етнічної установки. Етнічні стереотипи.
65. Соціально-психологічні чинники національного характеру.
66. Ментальність як інтегральна психологічна ознака нації.
67. Міжнаціональні та етнічні конфлікти.
68. Загальна характеристика колективу. Класифікація і структура колективів.
69. Психологічна згуртованість і сумісність членів колективу.
70. Поняття референтної групи. Типологія референтних груп.
71. Соціометрія як метод вивчення міжособистісних стосунків у колективі.
72. Суть феномену соціалізації.
73. Первинна та вторинна соціалізація особистості.
74. Відмінності у соціалізації дорослих і дітей. Ресоціалізація.
75. Інститути соціалізації людини.
76. Великі соціальні групи в процесі соціалізації.
77. Сфери соціалізації.
78. Механізми соціалізації.
79. Стадії соціалізації.
80. Самосвідомість як сфера соціального становлення особистості
81. Соціально-культурне оточення і становлення особистості.
82. Особливості механізмів інтеріоризації та екстеріоризації.
83. Основні концепції соціалізації.
84. Поняття соціальної установки.
85. Види установок.
86. Ознаки та функції соціальної установки.
87. Структура соціальної установки.
88. Чинники формування соціальної установки.
89. Дії та вчинки як прояв соціального досвіду та установок.
90. Вплив соціального оточення на самосвідомість та установки індивіда.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Базова

1. Даценко О. А. Основи соціальної психології: навчально-методичний посібник. Кривий Ріг, 2018. 143 с.
2. Коваленко А. Б., Корнєв М. Н. Соціальна психологія : підручник. Київ : Геопринт, 2006. 400 с.

3. Москаленко В. В. Соціальна психологія : підручник. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 688 с.
4. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: Книга 1: Соціальна психологія особистості і спілкування. Чернівці : Книги ХХІ, 2010. 464 с.
5. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: Книга 2: Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія. Чернівці : Книги ХХІ, 2010. 464 с.
6. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / П. П. Горностай та ін. ; за ред. М. М. Слюсаревського. Київ : Талком, 2018. 580 с.
7. Пілецький В.С. Методичні рекомендації для проведення семінарських занять з курсу «Соціальна психологія» для студентів вищих навчальних закладів. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2006. 40 с.
8. Психологія спілкування : навч. посіб. / Л. О. Савенкова та ін. Київ : КНЕУ, 2015. 309 с.
9. Поліщук В. М. Соціальна психологія (програмні основи, змістові модулі, інформаційне забезпечення): навч. посібник. Суми: Університетська книга, 2021. 217 с.
10. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Волянчук та ін. КПП ім. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.

Додаткова

11. Абрамович С. Д. Мовленнева комунікація : підручник для студ. вищ. навч. закл. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2013. 464 с.
12. Берн Е. Ігри, у які грають люди : світовий бестселер із психології стосунків / пер. з англ. К. Меньшикова. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2016. 256 с.
13. Зінченко О. В. Психологічний аналіз явища інтернет-мемів. *Теорія і практика сучасної психології*. 2017. № 1. С. 58 – 63.
14. Зінченко О. В. Особливості знаково-текстового типу інтернет-комунікації у контексті різних моделей спілкування. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія № 12. Психологічні науки :зб. наук. праць*. К. : НПУ імені М. П. Драгоманова. 2014. № 45 (69). С. 206–213.
15. Зінченко О. В. Психологічні особливості поширення чуток в умовах війни. *Габітус*. Вип. 38. 2022. С. 15 – 19.
16. Ковалинська І. В. Невербальна комунікація. К. : Вид-во «Освіта України», 2014. 289 с.
17. Курова А. В. Психологія спілкування: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти факультету психології, політології та соціології НУ «ОЮА». Одеса : Фенікс, 2020. 79 с.
18. Ольховецький С. М., Ольховецький В. С. Етнопсихологія. Умань: Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2019. 155 с.
19. Прищак М. Д., Лесько О. Й. Психологія управління в організації : навчальний посібник. 2-ге вид., перероб. і доп. Вінниця, 2016. 150 с.
20. Cialdini R. B. *Influence: The Psychology of Persuasion*. Harper Collins, 2009. 336 p.
21. Jhangiani R., Tarry, H. *Principles of social psychology (1st international H5P edition)*. BCcampus, 2022. 737 p. <https://opentextbc.ca/socialpsychology/>